

nové vzťahy v tejto činnosti vytvoril vznik Slovenskej komory architektov a zákon z 26.IV.1995 o odbornej spôsobilosti pre vybrané činnosti vo výstavbe. Pripravuje sa nový Stavebný zákon. Pritom trh sa vyvíja pomaly, ľudia stále čakajú na dotácie, dnešný klient je taký, že nám dáva objednávku na to, aby sme vypracovali niečo, čo, to ešte sám nevie, ale už by to potreboval ihneď. Pritom je zneistený politickou situáciou, ktorá zostala kdesi na polceste medzi socializmom a kapitalizmom. Na toto fakulta reaguje od roku 1989 namáhavým formovaním svojej tváre nielen tým, že sa stala univerzitnou fakultou, ale aj dvoma stupňami štúdia a naliehavou potrebou v obsahovej náplni reagovať na novovznikajúce podmienky architektonickej praxe. Významné v tejto súvislosti je, že vlastne až teraz sa začína naplňovať podmienka Zákona o odbornej spôsobilosti, ktorý v odbornej skúške požaduje päťročnú prax, čo sú vlastne architekti, ktorí absolvovali po roku 1989. Ako sa osvedčili v praxi, ako sa akomodovali na nové podmienky, akú mieru pre ich úspešnosť znamená edukácia na FA STU? Aby sme vedeli na to nájsť odpoveď, je potrebná úzka interakcia dvoch inštitúcií - Fakulty architektúry a Slovenskej komora architektov. Tento vzťah nemôže byť len platonický, na úrovni len spoločenských vzťahov. Musí byť prinajmenšom tak exaktný ako vzťah medzi Lekárskou fakultou, klinickou praxou, Lekárskou komorou a Ústavom pre ďalšie vzdelávanie lekárov. Na prvý pohľad nám tu absentujú niektoré zložky, ktoré majú vzťahy v architektonickej praxi kompletizovať. Komora musí presne špecifikovať obsahové požiadavky jej skúšobnej komisie a spätne pri poznaní vedomostí skúšaných uplatňovať ich doplnenie už počas štúdia a doškolovaním absolventov. Len tento vzájomný vzťah môže formovať architekta ako odborne vyváženú, sebavedomú a morálne čistú osobnosť s príslušným spoločenským postavením. Komora a fakulta musia o sebe dôverne vedieť a vzájomne sa rešpektovať. Potom by sa nestalo, že zákon o Komore nereaguje na dvojstupňové štúdium a bakalár nie je v praxi nijako vnímaný. K takejto úzkej spolupráci sa veľmi naliehavo hlásim z pohľadu architekta, ktorý dôverne pozná nielen fakultu, ale aj architektonickú prax.

Preto, aby architekti nezačínali prax bez jej elementárneho poznania, sú v študijnom pláne fakulty predmety ako "Komplexný projekt" (ktorý si stále hľadá svoju obsahovú náplň) alebo "Legislatívno-právne nástroje práce architekta". Najviac by však v II. (inžinierskom) stupni štúdia pomohol kontakt vytvorený povinnou praxou v architektonickom ateliéri - kancelárii, ako je to napr. na FA VUT Brno. Tiež významným sa môže stať využívanie inštitútu hostujúceho profesora pre architektov, ktorí by pôsobili v tomto stupni štúdia.

Ešte jedna skutočnosť vo veľkej miere ovplyvňuje kvalitu štúdia - edičná činnosť fakulty. Je

priam šokujúce, že vplyvom ekonomickej situácie je úplne utlmená. Množstvo nových predmetov, ktoré správne vystihujú nové podmienky, nie je pokryté študijnou literatúrou, skriptami, učebnicami a ani len študijnými pomôckami. Dostatok vlastnej a zahraničnej literatúry a prospešné zahraničné kontakty by mal byť na univerzite úplne samozrejmy. Pokiaľ nevyriešime za výraznej pomoci štátu tento problém, bude akokoľvek umne postavený študijný program neúčinný. Nové generácie architektov budú polovzdelané a to bude tá najväčšia kultúrna krivda našej generácie na novorodiach sa architektov.

Uplynulé trojročné obdobie fakulty v riešení tohto stavu ako aj v revitalizácii pedagogického zboru nezaznamenalo takmer žiadny úspech. O to väčšie úsilie musíme k tomu vynaložiť teraz.

*

*Doc. Ing.arch. Dušan Bálent, FA STU
Katedra architektonickej tvorby budov pre kultúru, zdravotníctvo, šport a voľný čas*

SEVERAL YEARS FROM...

By Dušan Bálent, Associate Prof.

The paper deals with the assessment and balance of the educational process at the FA STU. It balances the achievements along with the original prospects. It assesses pedagogical activities since the establishment of the new structure at the FA STU in 1990, taking into consideration the social and political changes of this period.

Ingrid Belčáková

PROBLEMATIKA POSUDZOVANIA VPLYVOV ČINNOSTÍ NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE V PROFILE ABSOLVENTA FA STU.

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie, v hospodársky vyspelých štátoch známe pod termínom Environmental Impact Assessment - EIA, sa stalo nevyhnutnou súčasťou investičnej výstavby a jedným z progresívnych nástrojov environmentálneho manažmentu.

Prijatím zákona NR SR č. 127/94 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie sa Slovenská Republika pridala ku krajinám používajúcim proces EIA a s tým súvisiacu metodológiu, čím splnila svoj záväzok vzhľadom k medzinárodným konvenciám.

Vyššie spomínaný zákon postihuje celé spektrum činností investičného procesu od architektúry (líniové stavby, technologické celky, obytné súbory) až po regionálne a makroregionálne koncepcie (priestorové koncepcie sídelných útvarov a veľkých územných celkov).

Cieľom procesu je, ešte v štádiu projektovej prípravy, danej činnosti resp. stavby (zámeru)

identifikovať a vyhodnotiť predpokladané vplyvy na prírodné a sociálne prostredie, určiť potrebné opatrenia na zamedzenie alebo zníženie účinkov, objasniť a porovnať výhody a nevýhody navrhovaného zámeru, vybrať najpriateľnejšiu alternatívu projektu.

Proces posudzovania má vytvoriť podklad, ktorý napomôže k vydaniu transparentného a optimálneho rozhodnutia o povolení činnosti podľa stavebného zákona.

Procesu EIA sa zúčastňuje veľké množstvo účastníkov vrátane širokej verejnosti, preto medzi najdôležitejšie podmienky implementácie zákona bola a stále pretrváva školiaca a pedagogická činnosť v tejto oblasti.

Profesia architekta - urbanistu si vyžaduje okrem zručností a schopností v architektonickej a urbanistickej tvorbe aj ovládanie predpisov a procesov, ktoré sa uplatňujú v investičnej výstavbe a v územnoplánovacom procese.

Na základe vyššie uvedených informácií vystáva v súčasnosti nanajvýš reálna a aktuálna požiadavka oboznámiť študentov s praktickou aplikáciou postupov a metód hodnotenia vplyvov stavieb a činností na životné prostredie.

V rámci povinnej voliteľného predmetu č. 2440 "Posudzovanie vplyvu stavieb na ŽP" získavajú študenti informácie o:

- význame EIA pre investičnú činnosť
- aktuálnom stave v problematike EIA vo svete
- jednotlivých metódach hodnotenia
- etapizácii procesu
- konkrétnych príkladoch aplikácie postupov EIA pri posudzovaní projektovej dokumentácie stavieb
- strategickom posudzovaní plánov, koncepcií a programov.

*

RNDr. Ingrid Belčáková, FA STU,
Katedra krajinnej a parkovej architektúry

THE SUBJECT OF EIA IN THE EDUCATIONAL CURRICULUM AT THE FA STU

By Ingrid Belčáková

Since the Slovak EIA Act No. 127/94 has been adopted, the Slovak Republic has joined developed countries already using the EIA process and methodology for more than 20 years. The subject of EIA in Slovakia does not only concern the whole spectrum of projects (linear projects, technology units, housing developments and social infrastructure) but policies, programmes and plans as well.

The profession of an architect requires mastering the EIA procedure and methodology in order to be able to apply it in a project design before applying for a building license.

Mária Budiaková

VÝVOJ PROFILU ABSOLVENTA PRI ŠPECIALIZOVANOM VYUČOVANÍ TECHNICKÉHO VYBAVENIA BUDOV PRE ARCHITEKTOV

V úvode by som analyzovala vývoj profilu absolventa za posledné obdobie. Pred štyrmi rokmi pod mojim vedením sme začali výučbou technického vybavenia budov, ktoré sme špeciálne vyvinuli a prispôbobiť potrebám a požiadavkám budúceho architekta. Úplne novým spôsobom som začala predmet prednášať, zatiaľ nepoužívaným prístupom sme začali viesť cvičenia a pre architektov špecializovaným spôsobom sme začali konzultovať ateliérové tvorby a projekt stavby. Prvé signály absolventov o uplatnení sa v praxi preukázali správnosť a opodstatnenosť našej snahy, t.j. špecializovaným spôsobom prehĺbiť vedomosti z oblasti technických zariadení budov. Z ich strany vzniká požiadavka na ešte dôslednejšie prehĺbenie výučby (či už na cvičeniach, alebo v aplikácii na AT) z technického vybavenia budov, keď zoči - voči sa stretnú s tvrdými požiadavkami praxe. Zásadnou cestou k dosiahnutiu cieľa je lepšia zdatnosť architektov z technického vybavenia budov, čo sa dá realizovať len pri zvýšení výučbového času cvičení z 1 hodiny na 2 hodiny a zavedením riadnych konzultácií do niektorých ateliérových tvorieb, napr. do interiérových (prípadne do všetkých). Stále si myslím, že prudký technický rozvoj, ktorý nastal v tejto oblasti po otvorení hraníc, keď sa k nám dostali nové technológie, nie je dostatočne premietnutý do študijného programu.

Z tohto užšieho problému by som prešla do širšieho kontextu. Ako vieme, došlo k výrazným zmenám v požiadavkách praxe na absolventov Fakulty architektúry. Zanikli veľké projektové ústavy a zanikli klasické ateliéry, kde architekt mal celý personál "po ruke" na riešenie problémov. Dnes musí byť architekt, ak sa chce uplatniť, oveľa - oveľa zdatnejší z technických disciplín. Vyžadujú to od neho zmenené tvrdé konkurenčné podmienky a prudký vývoj techniky. Určite to môžu potvrdiť výkonní architekti, ktorým sa realizujú stavby.

Na záver by som sa chcela dotknúť zvláštneho problému, ktorý je prvým impulzom pri profilovaní sa študentov a to je zlepšenie prijímacích pohovorov. Podľa môjho prieskumu obraz je nasledovný: s jednou tretinou študentov sa pracuje vynikajúco, ďalšia tretina je bezproblémová, priemerná, ale s jednou tretinou študentov sa každému bez ohľadu na rôznosť predmetov pracuje ťažko. Pýtala som sa týchto problémových študentov prečo prišli študovať architektúru. Odpoveď znela: "Náhodou som spravil talentové skúšky, tak som tu". Sú tu aj študenti, ktorí majú